

Ο Κώστας Γ. Σαχινίδης και ο Ελληνικός Λαϊκός Πολιτισμός

του Μηνά Αλ. Αλεξιάδη, καθηγητή Λαογραφίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Κώστας Γ. Σαχινίδης, πολιτικός επιστήμων και κοινωνιολόγος, είναι προπάντων γνωστός για την πολύχρονη προσφορά του στην έρευνα και διδασκαλία θεωρητικών και κινησιολογικών μαθημάτων παραδοσιακών χορών και, γενικότερα, στον Ελληνικό λαϊκό πολιτισμό. Εδίδαξε (και εξακολουθεί να διδάσκει) τον δημοτικό-λαϊκό χορό και στις τρεις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, αλλά και σε επιμορφωτικά προγράμματα δημόσιων και ιδιωτικών πολιτιστικών φορέων. Στη διδασκαλία του δεν επιδιώκει να μεταδώσει στους μαθητές του απλώς χορευτικές γνώσεις, αλλά και να τους εμφυσήσει τη δυνατότητα να εκφράζονται μέσα από τον χορό. Για τον σκοπό αυτό συνοδεύει τα μαθήματά του με ιστορικά, λαογραφικά και κοινωνιολογικά, πλαισιωτικά δεδομένα.

* * *

Ο Κώστας Γ. Σαχινίδης γεννήθηκε στη Γαλανόβρυση Λάρισας τον Ιανουάριο του 1953, όπου παρακολούθησε τα εγκύκλια μαθήματα. Τα μαθήματα της Μέσης Εκπαίδευσης παρακολούθησε στο Γυμνάσιο Αρρένων Ελασσόνας (1965-1971) και κατόπιν σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στην Πάντειο Ανωτάτη

Δορυφορική φωτογραφία της Γαλανόβρυσης Ελασσόνας, ιδιαίτερης πατρίδας του Κ. Γ. Σαχινίδη

Σχολή Πολιτικών Επιστημών (1971-1976, μετέπειτα Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών). Την περίοδο 1976-1978 υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία και, από το 1983, μετά από

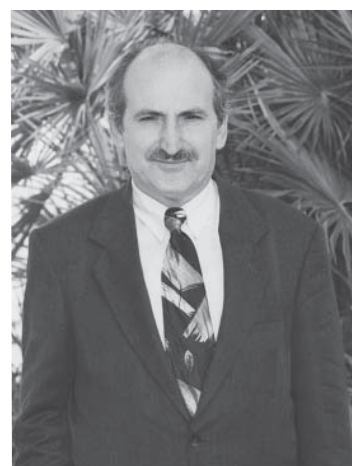
πανελλήνιο διαγωνισμό, διορίστηκε στον διοικητικό κλάδο της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς, μετονομασμένης, αργότερα, σε Πανεπιστήμιο Πειραιώς, όπου υπηρετεί μέχρι σήμερα.

Διετέλεσε, κατά περιόδους, Επιστημονικός Συνεργάτης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας (1981-1983), Συντονιστής Προγραμμάτων Λαϊκής Επιμόρφωσης της Νομαρχίας Πειραιά (1995-1998) και Καθηγητής-Σύμβουλος του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (2007-2008).

Το 1994 αναγορεύθηκε αριστούχος διδάκτωρ Κοινωνιολογίας, στο ομώνυμο Τμήμα του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Το θέμα της διατριβής του ήταν "Κοινωνική λειτουργία του παραδοσιακού χορού στη σύγχρονη Ελληνική κοινωνία: Το παράδειγμα του Νομού Μαγνησίας".

Τα κύρια ενδιαφέροντά του έστρεψε από νωρίς στην έρευνα, μελέτη και διδασκαλία των λαϊκών παραδοσιακών χορών, αφού άλλωστε από μικρός έζησε σε παραδοσιακό περιβάλλον, όπου η παράμετρος αυτή ήταν λειτουργικότερη ακόμα στην όλη κοινωνικοπολιτιστική συγκρότηση του χώρου. Συμμετέσχε στα χορευτικά συγκροτήματα του Θεάτρου Δώρας Στράτου (1974-1976 και 1979), του Ομίλου Εθνικών Χορών και Δημοτικών Τραγουδιών "Παρθενών" της Καίτης Καρεκλά-Φραγκιαδάκη (1981-1985) κ.α.

Ως μέλος χορευτικών συγκροτημάτων έδωσε εκατοντάδες παραστάσεις στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα να αποκτήσει πολλές εμπειρίες, που τον βοήθησαν πολύ στο διδακτικό, ερευνητικό και συγγραφικό του έργο. Η μακροχρόνια πολιτιστική και χορευτική δραστηριότητά του είναι γνωστή και εκτός Ελλάδας. Έδωσε πολλές παραστάσεις σε διάφορες χώρες (Η.Π.Α., Κίνα, Ιταλία, Σουηδία, Κούβα, πρώην Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία, Ουγγαρία, Λιθου-

Κ. Γ. Σαχινίδης

ανία κ.α.) και απέσπασε θετικές κριτικές.

Υπήρξε ακόμα οργανωτής πολλών φεστιβαλικών εκδηλώσεων, που έγιναν σε μεγάλα θέατρα και στάδια της Αθήνας, του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης. Σημειώνω επίσης το Διεθνές Μουσικοχορευτικό Πανηγύρι 'ΑΡΑΔΟΣΙΒΙΑ', το οποίο διευθύνει ο ίδιος και γίνεται κάθε χρόνο σε διάφορους δήμους της χώρας μας.

Είναι επίσης ιδρυτής και εμπνευστής του Κέντρου Ελληνικού Χορού και Λαϊκού Πολιτισμού Καλλιθέας (1990), ιδρυτής του Αγροτικού-Εθνογραφικού Μουσείου Αραδοσιβίων Ελασσόνας (1995) και εκδότης-διευθυντής του (τριμηνιαίου) περιοδικού 'Χοροστάσι' (2002 κ.ε.), το οποίο, μέχρι σήμερα, αριθμεί 24 τεύχη. Στο περιοδικό αυτό, εκτός της άλλης πολιτιστικής ύλης, δημοσιεύονται άρθρα και μελετήματα γνωστών επιστημόνων και άλλων συγγραφέων, που αναφέρονται στον Ελληνικό λαϊκό πολιτισμό. Το 'Χοροστάσι' αποτελεί βήμα προβληματισμού και ενημέρωσης σε ζητήματα Πολιτισμού και Παράδοσης, αλλά και μέσον προβολής σύγχρονων μορφών πολιτιστικής και κοινωνικής έκφρασης των δημιουργών τους. Ειδικότερα, μέσα από την ύλη του περιοδικού, αναπτύσσονται ποικίλα θεωρητικά ζητήματα επιστημονικού λόγου σε τομείς που καλύπτουν όψεις της μουσικοχορευτικής παράδοσης (π.χ. εικαστικά, θεατρικά και άλλα).

* * *

Ο Κώστας Γ. Σαχινίδης έχει παρουσιάσει, μέχρι σήμερα, και αξιόλογο συγγραφικό έργο. Συγκεκριμένα, συνέγραψε δύο βιβλία, επιμελήθηκε ένα συλλογικό τόμο και δημοσίευσε πολλά άρθρα και μελετήματα για θέματα λαϊκού χορού και πολιτισμού.

Το πρώτο βιβλίο είναι η διδακτορική του διατριβή, η οποία, με επίκεντρο τους χορούς του Νομού Μαγνησίας, αποτελεί μία κοινωνιολογική διερεύνηση της σχέσης των παραδοσιακών χορών με τη σύγχρονη Ελληνική κοινωνία². Στη διατριβή αξιοποιεί και τα πορίσματα της Ελληνικής Λαογραφίας.

Το βιβλίο αυτό διαιρείται σε δύο μέρη. Περιλαμβάνει επίσης παράρτημα με στατιστικά, δημογραφικά κ.ά. δεδομένα. Το πρώτο μέρος αναφέρεται στους χορούς των περιοχών του Νομού Μαγνησίας και εξετάζει τους κοινωνικούς παράγοντες που συνετέλεσαν στην ανάπτυξη και διαμόρφωσή τους. Γίνεται ακόμα εκτενής αναφορά στα χορευτικά έθιμα της περιοχής και στην κοινωνική λειτουργικότητα των εθίμων αυτών στις

σχετικές εκδηλώσεις (γάμοι, πανηγύρια κ.λπ.).

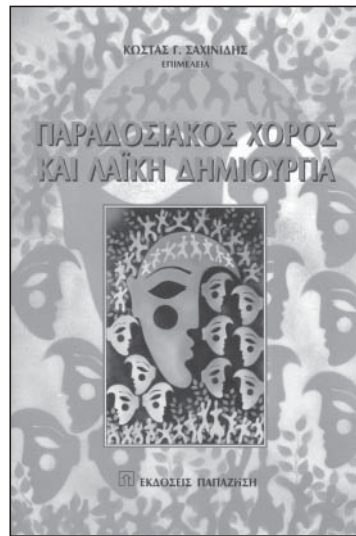
Το δεύτερο μέρος πραγματεύεται διεξοδικά τη σχέση των παραδοσιακών χορών με τη σύγχρονη Ελληνική κοινωνία, σε αναφορά πάντοτε με τις αγροτικές περιφέρειες της Μαγνησίας.

Το δεύτερο βιβλίο είναι δίγλωσσο (Ελληνικά-Αγγλικά) και εξετάζει τη μουσικο-χορευτική παράδοση του Μεσολογγίου και του Αιτωλικού³. Εδώ, μεταξύ άλλων, αναλύονται οι χορευτικοί ρυθμοί και τα τραγούδια των δύο αυτών πόλεων, δίνονται σημαντικές ειδήσεις για τα κείμενα των τραγουδιών και γίνεται λόγος για τη γνωστή, από την ύπαρχουσα βιβλιογραφία⁴, λαϊκή πανηγυρη του Αγίου Συμεών στο Μεσολόγγι, που έχει και λαογραφική σημασία για τα εθιμικά δρώμενά της (αναπαράσταση της Εξόδου των Πολιορκημένων Μεσολογγιτών κ.λπ.)⁵. Ακολουθούν βιβλιογραφία, περιεχόμενα των CD της έκδοσης, βιογραφικά στοιχεία των συντελεστών παραγωγής των συνοδευτικών CD και πληροφορίες για το Κέντρο Ελληνικού Χορού και Λαϊκού Πολιτισμού, το οποίο διευθύνει ο συγγραφέας. Το βιβλίο πλαισιώνεται με παλαιότερο και νεότερο εικαστικό υλικό.

Ο Σαχινίδης επιμελήθηκε και το συλλογικό έργο 'Παραδοσιακός χορός και λαϊκή δημιουργία'⁶, το οποίο περιλαμβάνει 10 σχετικά μελετήματα γνωστών ερευνητών.⁷

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πρόκειται για την παλαιότερη (κοινή) ονομασία των δύο γειτονικών χωριών Γαλανόβρυσης και Στεφανόβουνου Λάρισας.
2. Βλ. σχετικά Κωνσταντίνος Γ. Σαχινίδης 'Κοινωνική λειτουργία του παραδοσιακού χορού στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Το παράδειγμα του Νομού Μαγνησίας', Αθήνα 1995.
3. Βλ. σχετικά Κώστας Γ. Σαχινίδης 'Μεσολόγγι-Αιτωλικό, Μουσική και χορευτική παράδοση και ιστορία / Mesolloggi-Etoliko. A Live Music and Dance Tradition and History', Αθήνα 2002.
4. Βλ. ενδεικτικά Γεώργ. Ν. Αικατερινίδης, 'Η λαϊκή πανηγυρίς του Αγίου Συμεώνος εις Μεσολόγγιον κατά την Πεντηκοστήν', Επετηρίς Κέντρου Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας Ακαδημίας Αθηνών, 18-19 (1967), σ. 183-194. Βλ. επίσης Γ. Ν. Αικατερινίδης, 'Το πανηγύρι τ' Αϊ-Συμίου στο Μεσολόγγι'. Πρακτικά Α' Συνεδρίου Λαογραφίας «Ο Λαϊκός Πολιτισμός στην Αιτωλοακαρνανία», 1991, σελ. 43-54.
5. Βλ. Κώστας Γ. Σαχινίδης, 'Μεσολόγγι-Αιτωλικό, Μουσική και χορευτική παράδοση και ιστορία', ό.π., σ. 47-49.
6. Βλ. σχετικά Κώστας Γ. Σαχινίδης (επιμέλεια), 'Παραδοσιακός χορός και λαϊκή δημιουργία', Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1999.
7. Δημοσιεύονται κείμενα των: Βασιλή Φύλια, Μιχάλη Μεραικλή, Σταύρου Θεοφανίδη, Νεοκλή Σαρρή, Κώστα Σαχινίδη, Γεωργίου Αικατερινίδη, Μάγδας Ζωγράφου, Ηλία Δήμα, Βασιλικής Τυροβολά και Όλγας Τσακνιρίδη-Θεοφανίδη.

Από το Κέντρο Ελληνικού Χορού και Λαϊκού Πολιτισμού εκδόθηκε επίσης ένα CD με 19 χορευτικά τραγούδια της Ηπείρου, το οποίο συνοδεύεται από σχετικό τεύχος⁸, όπου δημοσιεύονται ενδιαφέροντα στοιχεία για το μουσικό υλικό. Η επιλογή, τα κείμενα και η επιμέλεια των τραγουδιών έγιναν από τον Κ. Γ. Σαχινίδη.

Ο συγγραφέας εδημοσίευσε ακόμα πολλά άρθρα και μελετήματα για τον λαϊκό χορό και έλαβε μέρος, με ανακοινώσεις, σε συναφή Συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Από τα κείμενα αυτά δίνω εδώ ορισμένους μόνο τίτλους:

- α) "Η λειτουργικότητα των παραδοσιακών λαϊκών χορών στη σύγχρονη Ελληνική κοινωνία"⁹,
- β) "Κοινωνιολογική προσέγγιση της σύγχρονης λειτουργίας του παραδοσιακού χορού"¹⁰,
- γ) "Παραδοσιακός χορός και Κοινωνιολογία: Προσδιορισμός του παραδοσιακού χορού ως κοινωνικό φαινόμενο"¹¹,
- δ) "Νεκρολατρικοί-Θρηνητικοί χοροί"¹²,
- ε) "Νησιώτικοι χοροί και κοινωνικές επιδράσεις"¹³.

Σ' αυτό το τελευταίο γίνεται σύντομη διερεύνηση

των κοινωνιολογικών στοιχείων που παρατηρούνται σε χορούς των νησιών, σε συνδυασμό με την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξή τους, όπου επισημαίνονται η σύγχρονη εξε-

λικτική πορεία των χορών και οι επιδράσεις, που δέχθηκαν από την τουριστική ανάπτυξη.

* * *

Γίνεται φανερό ότι ο **Κώστας Γ. Σαχινίδης**

παρουσίασε, μέχρι σήμερα, ένα πολύπλευρο και σημαντικό έργο στον τομέα των δημοτικών-λαϊκών χορών.

Ιδρυτής και δημιουργός του Κέντρου Ελληνικού Χορού και Λαϊκού Πολιτισμού και του Αγροτικού-Εθνογραφικού Μουσείου Αραδοσιβίων Ελασσόνας, ιδρυτής του αξιόλογου περιοδικού "Χοροστάσι", ομιλητής σε Πανεπιστήμια, Συνέδρια, πολιτιστικές

εκδηλώσεις, μέλος Διοικητικών Συμβουλίων Πολιτιστικών Οργανώσεων και Οργανωτικών Επιτροπών Συνεδρίων, πρωτοστάτης στην ίδρυση χορευτικών ομάδων, συγγραφέας επιστημονικών βιβλίων και μελετημάτων, συνέβαλε αποφασιστικά στην έρευνα του Ελληνικού λαϊκού χορού και πολιτισμού.

Στην ηλικία των

55 χρόνων του, με τις γνώσεις και εμπειρίες που αποκόμισε, έχει κερδίσει την αναγνώριση ανθρώπων, οι οποίοι είναι ειδικοί και αγαπούν ειλικρινά τον λαϊκό πολιτισμό. Ωστόσο του μένουν ακόμα πολλά χρόνια δημιουργικής ζωής, για να συνεχίσει, με νέες δυνάμεις, ό,τι άρχισε στη νεανική του ηλικία. Εμείς του ευχόμαστε υγεία και "βίον μακρόν", για να εξακολουθήσει, με την ίδια αφοσίωση, να προβάλλει θέματα του λαϊκού πολιτισμού μας.

Με την κομπανία του κλαρινοπαίχτη Πετρολούκα Χαλκιά. Εμφανίζονται ακόμη ο Β. Κατράκος (λαούτο), ο Αχ. Χαλκιάς (βιολί) και ο Ν. Κοντός (ντέφι)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

8. Βλ. CD: "Χοροί και τραγούδια της Ηπείρου", με τον Βασίλη Κολοβό και την κομπανία του Πέτρου-Λούκα Χαλκιά. Κείμενα, επιλογή και επιμέλεια τραγουδιών Κώστας Σαχινίδης.
9. Πρακτικά 1^{ου} Παγκόσμιου Συνεδρίου ("Ο Λαϊκός χορός σήμερα"), Δ.Ο.Λ.Τ., Λάρισα 1987, σ. 217-224.
10. Πρακτικά Επιστημονικής Ημερίδας της Νομαρχίας Πειραιά και του Κέντρου Ελληνικού Χορού και Λαϊκού Πολιτισμού, Πειραιάς 1997, σ.18-26.
11. Ανακοίνωση στο 6ο Διεθνές Συνέδριο Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Τ.Ε.Φ.Α.Α. Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Κομοτηνή 1998, σ.5.
12. Στον τόμο: Βασίλης Φίλιας (επιμέλεια), Προβληματισμοί και Επισημάνσεις II, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Αθήνα 1998, σ.247-279.
13. περ. Δίφωνο (Αθήνα), 23 (1997), σ.74-77.